

“Green deal is een slechte deal voor de natuur”

Met zogeheten green deals wil het kabinet Rutte een impuls geven aan duurzaamheid in Nederland. Het betreft afspraken tussen organisaties en overheden, waarbij de overheid ondersteuning geeft in de vorm van advies, het bij elkaar brengen van partijen en het oplossen van knelpunten in de regelgeving.

De oppositie beschouwt de green deals als wassen neus en noemt het te vrijblijvend, niet ambitieus en oude wijn in nieuwe zakken. Ook sommige natuur- en milieuorganisaties hebben kritiek.

Wat moet de natuursector hiervan denken, nu ook over natuur deals worden gesloten?

— Wim van Wijk (journalist)

Laura de Pundert, coördinator Green Deals ministerie van EL&I

“Niet één die slecht is voor natuur”

> “SINDE DE INSCHRIJVING is geopend heb ik tientallen voorstellen voor green deals gezien en beoordeeld en er was er echt niet eentje bij die slecht was voor de natuur. Dus ik kan het niet eens zijn met de stelling. Hooguit kan ik zeggen dat deals die een uitgesproken plus opleveren voor biodiversiteit en natuur, achterblijven bij de rest. Wat dat betreft wil ik de lezers wel oproepen om bij een volgende ronde met voorstellen te komen op dit terrein. Het gros van de voorstellen gaat nu nog over energie. Initiatieven op de thema’s water of biodiversiteit zijn duidelijk in de minderheid. Overigens is dat niet zo vreemd, want in eerste instantie had het instrument green deal uitsluitend betrekking op energie; afgelopen najaar zijn de mogelijkheden qua thematiek verruimd. Natuurlijk begrijp ik de scepsis die in milieukringen leeft, maar dat brengt mij op een tweede reden waarom ik moeite heb met de stelling. Uit de voorstellen voor green deals spreekt veel enthousiasme. Blijkbaar maken de green deals veel los, zowel bij bedrijven, particulieren en lokale overheden als bij maatschappelijke organisaties. En het is maar de vraag of die ideeën anders aan het licht waren gekomen. Wat ik zelf een leuke deal vind is het initiatief ‘maximalisatie veenvervanging’. De composteersector wil het veen dat in potgrond wordt verwerkt voor een deel vervangen door compost. Dan hoeft er minder veen te worden afgegraven in de Baltische landen of Duitsland. Voor kwalitatief hoogwaardige compost is een bepaald aandeel houtige biomassa noodzakelijk, maar hout vindt zijn weg nu vooral naar energiecentrales, temeer omdat daarvoor subsidieregelingen bestaan. Stel dat het dankzij een green deal lukt om compost van voldoende kwaliteit te blijven produceren, dan kan dat voordeel opleveren voor biodiversiteit en natuur!” <

Bram van de Klundert, directeur Natuurbeheer Nederland van het Wereld Natuur Fonds

“We voelen er weinig voor om dit beleid een groene glans te geven”

> “HET WERELD NATUUR FONDS ziet weinig heil in een green deal met een kabinet dat de natuur zo slecht behandelt. Er wordt niet alleen disproportioneel bezuinigd, het beleid wordt zelfs in zijn achteruit gezet! Als er nu nog sprake was geweest van afremmen, maar nee, de versnellingspook gaat van zijn drie in de achteruit. Het Wereld Natuur Fonds voelt er weinig voor om met het ondertekenen van een green deal dit beleid nog een groene glans te geven. WNF vindt dat Nederland ook internationaal gezien de touwtjes veel te veel laat vieren. Wat duurzaamheidsdoelen betreft kijkt het kabinet vooral naar welke mogelijkheden deze voor het bedrijfsleven kunnen bieden, in plaats van hoe deze onze biodiversiteit kunnen beschermen. Alsof de economie moet worden beschermd tegen de ecologie. Bizar, want niemand zal ontkennen dat we maar één aardbol hebben en er grenzen zijn aan onze groei. En juist bedrijven spelen een sleutelrol bij het vergroenen van onze economie. Gelukkig zien wij van dichtbij hoe grote Nederlandse bedrijven juist wel de slag willen maken om zorgvuldiger om te springen met onze natuur. Hier liggen wat WNF betreft de kansen voor de ware green deals. We gaan zeker niet met elk bedrijf in zee. Integendeel, we verbinden ons aan de voorlopers die in staat zijn een hele sector in beweging te brengen. Bedrijven die al op weg zijn, maar die bereid zijn om met ons een grote stap te zetten. Onze bedrijvenpartners committeren zich aan stevige, inhoudelijke doelstellingen. Zo werken we met Rabobank aan efficiency in grondstofketens, streven we met Eneco naar een volledig duurzame energievoorziening en met Albert Heijn aan het vergroten van het aanbod duurzame vis in het winkelschap. Zulke deals leveren de natuur tenminste iets op.” <

Hans Hillebrand, programmamanager bij InnovatieNetwerk en directeur van STIRR

“Recreatieondernemers hebben juist belang bij mooie natuur”

> “DE STELLING IS ECHT onzin, het omgekeerde is eerder waar. Ten eerste worden er met de green deals geen regels en wetten overboord gezet, ten tweede hebben ondernemers die de green deal over recreatie hebben gesloten, er alle belang bij dat de natuur behouden blijft. Ik noem in dit verband de uitkomsten van een groot Europees onderzoek dat begin dit jaar is gehouden onder zo’n 30.000 toeristen. Iets meer dan de helft daarvan geeft aan dat natuurschoon de doorslaggevende reden is van recreatieondernemers om zich om die natuur te bekommeren.

En het belang van natuur wordt alleen maar groter. Er is een trend van ‘bedden’ naar ‘beleving’, zoals een van mijn ondernemers dat plastisch placht te zeggen. Wat hij bedoelt, is dat ondernemers vroeger ook konden concurreren op prijzen voor overnachtingen, maar dat gasten tegenwoordig vooral vragen stellen over wat de omgeving te bieden heeft en dan met name aan natuurschoon. Ook de opleving in wellness-arrangementen getuigt van deze trend. Mensen die zich daartoe aangetrokken voelen, willen zich als het ware even afsluiten van de boze buitenwereld en kiezen dan voor een plek waar een ruime groene buffer omheen ligt. Als er nog iets aan de stelling klopt, dan is dat het punt dat er soms moeilijke afwegingen gemaakt moeten worden. Er wordt nagedacht over een natuurtransferium op de Veluwe, deels in de natuur. Dat is een overstappunt waar je de auto inruilt voor de benenwagen of fiets. Dat stelt de natuurorganisaties voor lastige keuzes. Onder welke voorwaarden is het aantrekkelijk een stuk natuur in te leveren om een transferium aan te leggen waarvan verwacht wordt dat het door zijn zonerende werking veel positieve effecten heeft? Precies daar gaat het gesprek in een green deal over.”<

Jos Jansen, secretaris Bosschap

“Natuurorganisaties hebben weinig keus”

> “IN HET BEGIN WAREN WE aarzelend. Moeten we hier wel aan meedoen? Ik bedoel: het lijkt wel of elke nieuwe regering zijn eigen geurspoor uitzet. Het vorige kabinet zette in op convenanten – ik noem als voorbeeld Schoon en Zuinig – en net nu die in de fase van uitvoering zijn gekomen, is er een nieuw kabinet die green deals met ons wil sluiten, en eigenlijk weer van de convenanten af wil. Gelukkig kent zo’n convenant een bepaling die stelt dat er alleen iets aan mag veranderen als alle ondertekenaars daarmee instemmen. De convenanten zijn dus niet van tafel, maar wel aangepast: alleen de elementen die passen binnen het regeerakkoord, worden door de rijksoverheid nu opgepakt. Dus je begrijpt dat we ons in het begin afvroegen of we nu weer energie en mankracht wilden steken in de green deals.

We hebben dan ook de kat uit de boom gekeken, maar krijgen nu toch de indruk dat de doelstellingen van die eerste afgesloten deals goed zijn. Zo is er nu een green deal over resthout, die helpt het probleem met de afzet daarvan op te lossen. Er is in opgenomen dat de overheid nagaat of de emissieregels zijn aan te passen voor de installaties waarin dat hout wordt verstoekt. Die zijn in ons land strenger dan in de omliggende landen. Ook neemt de overheid zich voor de regels rond het product houtchips nog eens te bekijken. Houtchips worden nog beschouwd als afval. Maar als dat etiket eraf is, kun je ze makkelijker transporteren en opslaan.

Al met al zijn wij het niet eens met de stelling, ook al vinden we dat de overheid zich beperkt tot faciliteren. In feite is dat immers een taak die ze toch al hoort uit te voeren. Het zou mooier zijn geweest als er ook een financiële kant aan zat. Door minder drastisch te bezuinigen op natuur bijvoorbeeld. Toch hebben we weinig andere keus dan meedoen. Overheid en natuurorganisaties hebben elkaar hoe dan ook nodig.”<

Jan de Jong, hoofd Ontwikkeling en Advies bij het Zuid-Hollands Landschap

“Alliantie tijdelijke natuur is goed voor pioniers”

> “DIE ALLIANTIE TIJDELIJKE NATUUR waaraan onze koepelorganisatie De12Landschappen deelneemt, pakt helemaal niet slecht uit voor de natuur. Voor pionierssoorten is het zelfs wel goed dat je slimmer omgaat met ‘tijdelijke natuur’. Met deze green deal voorkom je dat de eigenaar of ontwikkelaar van een braakliggend industrie- of bouwterreinen allerlei maatregelen neemt om maar te voorkomen dat zich er waardevolle natuur vestigt. Denk aan ploegen, maaien of verpachten als landbouwgrond. Als wij als natuurorganisaties op onze beurt niet moeilijk doen dat zo’n terrein na verloop van tijd – ondanks het vóórkomen van beschermde soorten – toch ontwikkeld wordt, hebben in de tussenliggende jaren pionierssoorten als plevierren, rugstreeppadden en orchideeën de kans gehad zich te vestigen en voort te planten. Tegen die tijd ligt er elders wel weer een bouwterrein braak, waar ze zich dan kunnen vestigen. In de natuur gaat het in feite niet anders. Als een natuurterrein zich ontwikkelt en begroeid raakt, zijn ze voor pioniers ook niet interessant meer. Als Zuid-Hollands Landschap gaan wij dan ook niet zo ver als het Wereld Natuur Fonds. Het WNF voelt er niets voor om deze regering nog een beetje groen aura te geven. Dat wij ons anders opstellen heeft ermee te maken dat er in het drukke Zuid-Holland maar zes procent natuur is en dat je dus kansen voor meer groene leefruimte met beide handen moet aangrijpen, zeker als daar ook mensen van kunnen genieten. Vertaald naar de green deals betekent dit dat we gaan kijken of er in onze provincie toch een green deal-project te vinden is dat binnen onze doelstelling past. En zo ja, dan zien wij er geen bezwaar in om zo’n deal te sluiten.”<